

شهید آیت‌ا... صدر

پایه گذار نهضت اسلامی در عراق

کتاب «اقتصاد ما» نخستین کتابی است که سیستم اقتصادی اسلام را در طرحی علمی و محققانه ارائه داده است.

بی‌شماره دست‌یازیدند آیت‌ا... صدر و خواهرش بنت‌الهدی را به شهادت رساندند تا به خیال خویش نهضت را متوقف سازند. اگر چه فقدان آیت‌ا... صدر ضربه‌ای بود بر مردم مسلمان جهان و خصوصاً مسلمانان عراق و شکافی بود در دین و مذهب، لکن اکنون پس از گذشت دو سال از شهادت آن رادمرد و خواهر عظیم‌الشان ما شاهد رونیدن لاله‌های بسیاری از خون آنان در سرزمین عراق هستیم، مردانی که عزم جزم کرده‌اند تا انتقام خون یاران خویش را از بعثیان و آمریکا بگیرند و هست کرده‌اند تا حکومت اسلامی را در عراق پیاده نمایند.

و ما نیز در دومین سال شهادت این شهید گرانقدر و به منظور بهره‌گیری و آموختن درس عشق و پایمردی، نگاهی کوتاه بر زندگی پربار این شهید می‌اندازیم. این امید که درسی باشد فراره زندگیمان.

مختصری از زندگی شهید آیت‌ا... صدر

شهید صدر در ۲۵ ذیحجه ۵۲ (ه. ق) در کاظمین و در خانواده‌ای پر جسته بدنیا آمد، پدرش سید حیدر صدر از نواب قفق و اصول و در تعهد و تقوی کم نظیر بود. در ۱۴ سالگی پدرش را از دست داد و تحت سرپرستی مادر پرهیز کار و برادرش قرار گرفت. آثار نبوغ از همان ابتدا در وی پدیدار بود، بطوریکه در دهسالگی در زمینه‌های تاریخ اسلام سخنرانی مینمود. در یازده سالگی منطق را فرا گرفت و یکی از ناقدان بزرگ منطق قدیم بود.

همچنین در زمینه علم اصول نظریات بسیاری از صاحب‌نظران را مورد نقد و انتقاد قرار میداد. وی در ۲۰ سالگی به درجه اجتهاد مطلق رسید. در سال

برای پیسودن راهی بر پیچ و خم و ایفای رسالتی بس عظیم هستند.

و در این میان نقش شهید آیت‌ا... صدر بسیار محوری و حساس بود، او هم چون مرادی و راهبری بود که مریدان گرد شمع وجودش حلقه زده و از او یاری و مساعدت می‌طلبیدند و منتظر، که چگونه طی نمودن طریق را بیاموزند. شهید صدر مقلد مخلص امام بود و بدستور او در آن مکان به مبارزات پی‌گیر خویش علیه استکبار جهان ادامه

داد. رشد نهضت اسلامی به پیشاهنگی و رهبری روحانیت تشیع در عراق انچنان بود که آمریکا را از تجربه دوباره انقلاب اسلامی به وحشت انداخت و به مهره خویش (صدام) دستور سرکوب مبارزین و مخالفین را داد. ابعبید، شکنجه، زندان و... از جمله شیوه‌هایی بود که بعثیان جهت در هم شکستن مقاومت مسلمانان بکار می‌بستند و می‌بندند که صد البته هیچکدام از این مکرو حيله‌ها کار گزار نبوده و نیست. آمریکا و صدام در نهایت جهت ضربه زدن و متوقف کردن نهضت اسلامی در عراق به عملی بس

«مرحوم آیت‌ا... سیدمحمدباقرصدر و همسر مه‌مکه لوکه از معلمین دانش و اخلاق و مفلخر علم و ادب بود بدست رژیم منخط بعث عراق با وضع دلخراشی بدرجه رفیع شهادت رسیده‌اند، شهادت ارثی است که امثال این شخصیت‌های عزیز از موالیان خود برده‌اند.» «امام خمینی»

با پیروزی انقلاب اسلامی امت قهرمان ایران، تشععات این انقلاب عظیم مردمی به اقصی نقاط گیتی پرتو افکند و علیرغم تمامی توطئه‌های ابرجنایتکاران شرق و غرب و ایادیشان چه در داخل و چه در خارج از کشور، این انقلاب بنا به ماهیت خویش در قلب توده‌های مستضعف جا گرفته و اثر گذار شد. مستضعفین جهان در این انقلاب که با تمامی آنچه تحت نام انقلاب تا کنون دیده بودند متفاوت بود، راه نجات و رهایی را طلبیده و شکوفه‌های امید در دل‌هایشان که سالها همچون کویر هیچ گلی و شکوفه‌ای بر آن نروئیده بود، جوانه میزد. این اثر در مردم منطقه و خصوصاً مردم عراق که اولاً اکثریت آنان در دین و مذهب با مردم ایران مشترک بودند و ثانیاً سالها رهبر این انقلاب عظیم را در میان خود داشتند، بیشتر بود. خصوصیات مشترک با مردم ایران و حضور دانشمندان و روحانیون گرانقدر و عالیقدر و شاگردان امام امت از طرفی و ظلم و جنایت بعثیون کافر از طرف دیگر زمینه را برای پذیرش ندای انقلاب اسلامی و آغاز یک نهضت اسلامی در این کشور فراهم ساخته بود. لذا میبینیم که پس از گذشت مدتی کوفاهای از پیروزی انقلاب در ایران، زمزمه‌های مخالفت با حزب بعث حاکم بر عراق آغاز گشته و مردم مسلمان و مستبدیده عراق به دادخواهی بر میخیزند و در این مسیر روحانیون سردمداران حرکت و مشوق مردم

*** شهید آیت... صدر با مطرح نمودن اسلام بعنوان مکتب برتر، به جنگ تمام عیار با فرهنگ استعماری رفته و از طرف دیگر با سازمان دادن و پرورش نیروهای مسلمان مبارزه‌ای مستمر را بر علیه باطل آغاز نمود.**

*** یکی از بزرگترین حرکت‌های شهید صدر بخشیدن استنباطی نو و ابعادی تازه به علم اجتهاد بود. او اجتهاد را بعنوان یک جریان مستمر و پویا مطرح نمود و خود پایه‌های آن را استوار ساخت.**

۱۲۶۵ (ه.ق.) به نجف اشرف هجرت نمود و در سال ۱۲۷۰ (ه. ق) اولین کتاب خویش را در علم اصول بانام غایب‌الفکر به رشته تحریر درآورد و در بیست و دو سالگی کتاب فدک که اثر محققانه‌ای در بررسی ریشه‌های سیاسی و اجتماعی مسئله فدک است را نوشت. ظهور ایشان به عنوان مرجع تقلید در جهان عرب پس از درگذشت مرحوم آیت... سید محسن حکیم بود، و بسیاری از علمای جهان اسلام و عرب صلاحیت ایشان را جهت پذیرفتن مرجعیت مورد تاکید قرار داده بودند. رساله ایشان بانامهای «التقوی الواضحه» و «منهاج الصالحین» در کمتر از دو سال چندین بار به چاپ رسید. و مورد استفاده و بهره گیری مسلمین واقع شد.

یکی از بزرگترین حرکت‌های وی در رابطه با فقه و اجتهاد، بخشیدن استنباطی نو و ابعادی تازه به علم اجتهاد بود، او اجتهاد را بعنوان یک جریان مستمر و پویا و نه فقط یک ادعای تهی و درک علمی، مطرح نمود و خود پایه‌های چنین اجتهادی را استوار ساخت.

شهید آیت... صدر در مورد مسئله رهبری و مذهب و سیاست نظرات بسیار ارزشمندی دارد. او

بایمان نظر اسلام در این مورد باعث حضور فعال روحانیون در صحنه سیاست و جلوگیری از انزوای آنان شد. و در این باره صریحاً به قضاوت نشسته و می گوید: «تفکیک مسئله رهبری فکری از مساله رهبری سیاسی امکان پذیر نمی باشد.»

مبارزه با تفکرات الحادی شرق و غرب

شخصیت علمی شهید صدر بعدی از ابعاد شخصیتی این مرد بزرگ بود. او با مکتب‌های الحادی شرقی و غربی برخوردی درست و اصولی نموده و هر یک از آنان را با منطق، تحقیق و تفکر به زیر علامت سوال کشید. به جرئت میتوان اعتراف نمود که مطالعات و تحقیقات و انتقادات آیت‌الله صدر در زمینه ماتریالیسم تاریخی و ماتریالیسم دیالکتیک بهترین و مهمترین بررسیها و انتقادهایی بوده که این فلسفه تاکنون در برابر خود دیده است. شهید آیت‌الله صدر از طرف دیگر با مطرح کردن

اسلام بعنوان یک مکتب منسجم و یک ایدئولوژی همه جانبه علاوه بررد مکاتب دیگر پاسخگوی نیاز آنان گردید که تشنه مکتب و ایدئولوژی‌ای منسجم بودند. او در این مورد می گوید: «اسلام تنوری بشری نیست که بر اساس تجربه و ممارست طرح شود و با گذشت زمان تکمیل گردد، بلکه یک شریعت الهی است که تمام احکام و ضوابط آن تعیین شده و هر چه در مقام تطبیق مورد نیاز خواهد بود، در آن در آن پیش بینی شده است.»

در زمینه اقتصاد اسلامی و بازسازی آن زحمات گرانقدر این شهید قابل تحسین و ستایش است او در کتاب ارزشمند «اقتصاد ما» بانقد مکاتب مادی شرق و غرب به بیان اقتصادی اسلامی پرداخته و ویژگیهای آن، جایگاه آن و... را بیان میدارد. کتاب اقتصاد مانخستین کتابی است که سیستم اقتصاد اسلام را در طرحی علمی و محققانه ارائه داده است. بعنوان نمونه در صفحات ۵۸ - ۵۷ این کتاب در بیان تفاوت اقتصاد در مکتب سرمایه داری و اقتصاد

بقیه در صفحه ۷۱

شهید آیت... صدر...

در اسلام می خوانیم: «تناقص سیستم اسلامی با سرمایه داری وقتی روشن شد که پیشرفتهای تکنیکی و افزایش امکانات تولید، ثروت‌های طبیعی را به تدریج در انحصار صاحبان سرمایه قرارداد و با عرضه محصول به بازارهای جهان سودهای کلانی عاید مؤسسات خصوصی گردید. زیرا این طرز تولید و توزیع درآمد با نظریه اسلامی که ثروت‌های طبیعی و مواد خام مثل چوب جنگلها و غیره را از تصرف فردی خارج ساخته و جز در حدود کار و حیزات سیستم و نه بیشتر اجازه بهره برداری از آنها را نداده، مغایر است.»

و باز در صفحه ۱۸۳ همین کتاب می گوید: «منابع طبیعی بطور کامل در خدمت انسانها قرار گرفته است این حق عامه و جمعی بوده و با حقوق خصوصی از بین نمرود و مذهب راه استفاده جمعی از آن را به شکلی که با حقوق خصوصی تعارض نداشته باشد، معین کرده است.»

و در جای دیگر چنین می نویسد: «اسلام با واسطه گری بخاطر اینکه فاقد هرگونه محتوای تولید بوده و صرفاً بخاطر تحصیل سود انجام میشود و این تحمیل زیادی بر جامعه است، مبارزه میکند.» شهید آیت... صدر در تمامی این تحقیقات تنها یک هدف را دنبال میکرد و آن بیان اسلام اصیل، و تفکیک آن از آنچه که تحت عنوان اسلام سالها به خورد ملتها داده بودند.

و بدینگونه است که وقتی به کنکاش برخاسته و بدنبال پاسخ این سوال که چرا مستکبران قصد جانش را نمودند بر می خیزیم، در لحظه لحظه های زندگی جواب سوالمان را می یابیم، که او اصولاً نه بعنوان یک شخصیت علمی و فقهی صرف، که بعنوان یک رهبر مذهبی و مردمی باعث وحشت باطل از وجود خویش بود. در آنزمان که موج اندیشه های شرق و غرب سراسر جهان را فرا می گرفت و این موج باعث به خطر افتادن و از بین رفتن ملایت و معنویت جوامع میگشت، وی با مطرح نمودن اسلام بعنوان مکتب برتر به جنگ تمام عیار با فرهنگ استعماری رفته و از طرف دیگر با سازمان دادن و تشکیل و پرورش نیروهای مسلمان و مومن سعی در حفظ ارزشهای اصیل نموده و مبارزه را بر علیه باطل استمرار بخشید. و در همین راه با پرشته تحریر

این شهید نیز طبق سنت دیرینه مردان خدا، بارها در زندانهای صدام یزید شکجه شد و بارها تحت آزار و اذیت قرار گرفت.

زمانی که او را در حال بیماری دستگیر نمودند خبر دستگیری بسرعت در شهر پیچید و مردم گروه گروه و دسته دسته برای بیان اعتراض خویش به سوی زندان و خانه ایشان براه افتادند و آنچنان رژیم بعث را در تنگنا قرار دادند که آنها مجبور شدند شهید آیت... صدر را به جای زندان بدلیل بیماری، به بیمارستان منتقل سازند و سپس آزاد نمایند و زمانی که دیدند نه می توانند او را زندانی سازند و نه کار دیگری از دستشان بر می آید، مانع از ورود اطرافیان و مردم به خانه او شدند و در حقیقت او را در خانه خویش زندانی نمودند، همچنین با دستگیری یاران نزدیکش که در حقیقت کادرهای وی جهت مبارزه محسوب می شدند، بیشترین ضربه را به مبارزات مردم عراق وارد ساختند. ولی ایشان به دستور امام خمینی همچنان به مبارزات خویش ادامه دادند تا اینکه سرانجام در تاریخ ۲۲ جمادی الاول ۱۴۰۰ به درجه شهادت نائل آمدند.

و در اینجا جای آن دارد که قسمتی از پیام آیت... صدر که بمناسبت روز جمهوری اسلامی خطاب به ملت بزرگ ایران فرستادند را باز دیگر بخوانیم: «باید توجه داشت که نظام اسلامی نه آن است که چون دیگر نظامهای بشریت انگاشتند و بود و نبودش را یکسان بدانیم و چنین پنداریم که تفاوتی میان آن دو وجود ندارد. چه، اراده بی پایان خداوند بر اسلام قرار گرفته و بر کسی روا نداشتند که جز آن برگزیند.»

«ای ملت ایران آگاه باشید و دستاوردهای خویش را ارج نهید زیرا برگزیدن اسلام به عنوان یک پایگاه عقیدتی و زیر بنای زندگی، ضربه های کوبنده ای بر پیگرهای تنومند میان تھی غرب کوبیده همچنانکه واژگون شدن پایه های بیداد پهلوی بهره های نامردمی غرب و پایگاههای سیاسی آنانرا بر باد داده است.»

بامید روزی که مردم مسلمان عراق نیز چون ملت شهید پرور ایران سرنوشت خویش را بدست گرفته و حکومت اسلامی را بر پای دارند.

والسلام

*** شهید آیت... صدر: «اسلام با واسطه گری بخاطر اینکه فاقد هرگونه محتوای تولیدی بوده و صرفاً بخاطر تحصیل سود انجام میشود و این تحمیل زیادی بر جامعه است، مبارزه می کند.»**

*** رشد نهضت اسلامی به پیشاهنگی و رهبری روحانیت تشیع در عراق آنچنان بود که امریکا را از تجربه دوباره انقلاب اسلامی به وحشت انداخت و به مهره خویش دستور سرکوبی مبارزین را داد.**

در آوردن ارزشمند ترین کتابها در جهت پر آورده ساختن نیاز روحی و فکری نسل جوان بر آمد.

شهادت، سرنوشت مردان خدا

نقش فعال آیت الله صدر در صحنه سیاست و حساسیت او نسبت به سرنوشت مردم از ویژگیهای او بود. تاسیس «جماعة العلمای نجف اشرف» که یک جریان فکری و سیاسی در سرتاسر منطقه و خصوصاً عراق بود، یکی از حرکتها بسیار جالب این شهید بود.

حضور در صحنه سیاست باعث درگیر شدن او با جبهه باطل و در آن منطقه بسرکردگی صدام بود.

قیامت، منتهای....

است. به دامن مادر خودش فرود میآید. و ما آدریک ماهیه. اینجا تا اسم هاویه بعضای سقوط کننده. اینجا ببینید محل سقوط را، سقوط کننده بیان میکند. این به اعتبار این است که خود این شخص کانه با

محل خودش متحد است. یکی است. یعنی سقوط کننده و ساقط شونده هر دو یک چیز هستند. یعنی خودش عین جهنم شده است. و ما آدریک ماهیه. چه میداند آن هاویه چیست. همین قدر می گوئیم

نارحامیه آتشی سوزان. این سوره اینجا به پایان رسید.